

1. Vragen inzake het Beleidskompas¹

Invulinstructie: iedere dikgedrukte hoofdvraag wordt afzonderlijk beantwoord. De schuingedrukte vragen zijn hulpvragen van het Beleidskompas, bedoeld om te ondersteunen bij de beantwoording van de hoofdvraag. De hulpvragen hoeven dan ook niet afzonderlijk beantwoord te worden, maar dienen aan bod te komen in de beantwoording van de hulpvraag. Als een wetsvoorstel al is aangekondigd in bijvoorbeeld een brief aan het parlement, dan kan het handig zijn daarnaar te verwijzen in de beantwoording van de vragen (waarbij de beantwoording van de vraag niet uitsluitend uit een verwijzing kan bestaan).

a. Wie zijn belanghebbenden en waarom?

- a. Wie hebben direct of indirect belang bij het betreffende vraagstuk?*
- b. Wie beschikken er over relevante kennis over en ervaring met het vraagstuk?*
- c. Op welke wijze ga je belanghebbenden in de verschillende fasen van het wetsvoorstel betrekken?*

Gebouweigenaren worden bij beperkte strijdigheden waarbij herstel op basis van handhaven niet mogelijk is (disproportionaliteit) geconfronteerd met een bouwwerk dat niet kan worden gereedgemeld en daarmee dus volgens de regels niet gebruikt zou mogen worden. Op zich geeft een schrijven dat een gemeente niet handhavend zal optreden voldoende rechtszekerheid aan de eigenaar. Bezwaren – met name van de VNG en de Eerste kamer – hierbij zijn dat er mogelijk privaatrechtelijke problemen ontstaan. Ook geven gemeenten aan niet-afgesloten handavingsdossiers als een probleem te zien.

Aan de Eerste Kamer is tijdens een mondeling overleg op 24 oktober jl. toegezegd om dit punt alsnog te regelen. Met een mogelijkheid om ook als er geen gereedmelding kan worden gedaan gebruik toe te staan worden de zorgen en mogelijke problemen ondervangen. De situatie die ontstaat is juridisch vergelijkbaar met de situatie onder de Wabo: in het uiterste geval kan het bevoegd gezag legaliseren.

Het principe van een ingebruiknamebesluit en de randvoorwaarden daarbij zijn afgestemd met de VNG en schriftelijk aan de Eerste Kamer teruggekoppeld.

b. Wat is het probleem?

- a. Wat is vermoedelijk het probleem?*
- b. Wat zijn de oorzaken van het probleem?*
- c. Wat is de omvang van het probleem?*
- d. Wat is het huidige beleid en wat leren we van de evaluatie daarvan?*
- e. Wat gebeurt er als de overheid niets doet (nuloptie)? Wat rechtvaardigt overheidsinterventie?*

Onder de Wkb mag een bouwwerk in gebruik worden genomen na gereedmelding en het overleggen van het dossier bevoegd gezag, inclusief de verklaring van de kwaliteitsborger dat het bouwwerk voldoet aan de gestelde bouwtechnische voorschriften. Is sprake van een strijdigheid met de regels dan zal geen verklaring kunnen worden afgegeven en geen gereedmelding kunnen worden gedaan totdat de strijdigheid is hersteld. In een beperkt aantal gevallen kan sprake zijn van een strijdigheid waarbij de kosten van herstel niet opwegen tegen het belang van de regel die wordt overtreden. Het inzetten van handavingsmaatregelen om de strijdigheid op te heffen kan disproportioneel zijn.

Onder de Wabo kon een gemeente in dergelijke gevallen via een (revisie)vergunning legaliseren. Onder de Wkb kan dit niet meer. De voorgenomen wijziging Bbl zorgt er voor dat een niet te handhaven situatie alsnog gelegaliseerd kan worden. Dit zorgt voor rechtszekerheid voor betrokken gebouweigenaren en derden.

c. Wat is het beoogde doel?

- a. Wat zijn de beleidsdoelen?*
- b. Aan welke duurzame ontwikkelingsdoelen (SDG's) en brede welvaartsuitkomsten dragen de doelen bij?*
- c. Zijn er specifieke randvoorwaarden en criteria die volgen uit de probleemanalyse of die te maken hebben met budgettaire of andere beperkingen?*

Zie hiervoor. Basis is een politieke toezegging.

¹ Zie voor een uitleg over het Beleidskompas: <https://www.kcbr.nl/beleid-en-regelgeving-ontwikkelen/beleidskompas>

d. Wat zijn opties om het doel te realiseren?

- a. *Wat zijn kansrijke aangrijpingspunten voor beleid gegeven de voorgaande probleem- en oorzakenanalyse, doelenboom en gedragsanalyse en overige informatiebronnen, zoals evaluaties van eerder beleid?*
- b. *Wat zijn kansrijke beleidsopties voor de aangrijpingspunten?*
- c. *Wat is de beleidstheorie per kansrijke beleidsoptie?*

In eerste instantie is aangegeven dat de onder a. genoemde bezwaren juridisch niet aan de orde zijn. Voor zowel VNG als Eerste Kamer is het van belang dat voor het 'afzien van handhaven' een wettelijke grondslag (gedogen) wordt gecreëerd. Om die reden is een toegezegd alsnog een ingebruiknamebesluit te regelen middels een wijziging van het Bbl.

e. Wat zijn de gevolgen van deze opties?

- a. *Wat zijn de mogelijke gevolgen van een beleidsoptie voor de mens, maatschappij en milieu?*
- b. *Hoe zijn de mogelijke gevolgen van een beleidsoptie verdeeld over verschillende doelgroepen (denk aan gender, leeftijdsgroepen, regio, etc)?*
- c. *Wat zijn de mogelijke gevolgen van een beleidsoptie buiten Nederland (gevolgen elders)?*
- d. *Wat zijn de mogelijke gevolgen van een beleidsoptie voor toekomstige generaties (gevolgen later)?*
- f. *Welke verplichte toetsen moet ik uitvoeren om de mogelijke gevolgen van een beleidsoptie verder in kaart te brengen?*
- g. *Welke andere hulpmiddelen kan ik gebruiken om de mogelijke gevolgen van een beleidsoptie verder in kaart te brengen?*

Zie onder a.

f. Wat is de voorkeursoptie?

- a. *Beschrijf je voorkeursoptie.*
- b. *Hoe beoordeel je de gekozen optie in termen van: doeltreffendheid en doelmatigheid, uitvoerbaarheid voor alle relevante partijen (inclusief doenvermogen, regeldruk en handhaving), brede maatschappelijke impact.*
- c. *Wat zijn de risico's en onzekerheden in het voorstel?*
- d. *Hoe ziet de voorgenomen monitoring en evaluatie eruit? ²*

Toezegging en afspraak met de VNG is het regelen van een besluit dat gebruik op verzoek van een initiatiefnemer is toegestaan, in geval sprake is van een (niet-herstelbare) strijdigheid met de regels van het Bbl. Risico's zijn erin gelegen dat gemeenten te ruimhartig omgaan met deze mogelijkheid en daarmee het doel van de Wkb (een betere bouwkwaliteit) ondergraven. Dit risico wordt ondervangen door:

- a) Clausulering van de ruimte die gemeenten hebben: het moet gaan om situaties waarbij afdwingen van herstel via handhaving disproportioneel is in relatie tot het doel van de regel die wordt overtreden;
- b) Centrale registratie van ingebruiknamebesluiten zodat monitoring van de aard en de frequentie van dergelijke mogelijk is. Dit laatste op verzoek van de VNG.

De werking van het ingebruiknamebesluit zal via de reguliere monitoring Wkb worden meegenomen.

² Indien er gevolgen zijn op het terrein van administratieve lasten voor burgers en bedrijven, moeten die worden gekwantificeerd. Hiervoor moet een factsheet worden bijgevoegd. Wet- en regelgeving wordt getoetst op de gevolgen voor de administratieve lasten door het Adviescollege toetsing regeldruk (ATR). Bij BZK is er een regeldrukcoördinator (Coen Boot) die afstemming met ATR faciliteert.